

OKUL BAŞARISINI ARTIRMADA AİLENİN ROLÜ

Velileri psikolojik danışma ve rehberlik servisine en çok getiren nedenlerden bir tanesi de öğrencinin akademik anlamda yaşadığı başarısızlık durumudur. Yaşanan bu başarısızlık anında velilerin aklındaki ilk soru “biz ne yapabiliriz?” olmuştur. Bu yazımızda akıllara gelen bu soruya cevap vermeye çalışacağız.

Öğrencilerin yaşadığı akademik başarısızlık durumunun araştırıldığı birçok araştırmadan elde edilen bilgilere göre akademik başarısızlığa neden olan etmenler aşağıda sıralanmıştır.

Sosyo-Ekonomik Problemler

Ailevi ve Bireysel Sağlık Problemleri

Aile İçi İletişim Problemler

Belirlenememiş Kişisel Alanlar

Huzursuz-Parçalanmış Aile Durumu

Çocuğu Yeterince Tanımama

Gerçekçi Olmayan Beklentiler

Kıyaslama-Nasihah

Çalışma Ortamı Yetersizliği

Yanlış Çalışma Alışkanlıkları

Yukarıda belirtilen bu nedensel başlıklar öğrencilerin akademik anlamda yaşadığı başarısızlık durumunun en büyük nedenleridir. Peki bizler aile olarak bu durumlarla nasıl baş edeceğiz? Amerikalı psikolog Abraham Maslow insanların ihtiyaçlarını sıraladığı bir piramidi 1943 yılında ortaya koymuştur. Ortaya çıkan bu piramit aşağıdaki gibidir.

Şekilde de görüldüğü gibi insanın en temel ihtiyaçları “**biyolojik ve fizyolojik**” ihtiyaçlarıdır. Bu ihtiyaç karşılanmadan diğer ihtiyaçların karşılanması mümkün değildir. İşte bu sebeple siz değerli veliler çocuklarının *sağlıklı beslenme, düzenli uyku (7-8 saat), hijyen ve egzersiz alışkanlığı* geliştirmelerinde onları desteklemelisiniz.

Görüldüğü gibi fiziksel ihtiyaçlarından sonraki temel ihtiyacımız **“güvenlik”** ihtiyacıdır. Yani öğrencimiz kendini ev ve okul ortamında güvenli hissetmelidir. Buda ancak aile içi çatışmaların sağlıklı şekilde çözüldüğü, stresin iyi yönetildiği, öfke ve diğer yıkıcı duyguların sağlıklı ifade edildiği ortamlarda mümkündür. Çocuğun ev ve okulda kendini güvende hissetmesi oldukça önemlidir.

Temel iki ihtiyacı karşılan birey için karşılanması gereken diğer bir temel ihtiyaç **“sevgi ve saygı”** ihtiyacıdır. Yani çocuk ailenin bir parçası olduğunu, okulunun ve sınıfının bir parçası olduğunu hissetmelidir. Çocuk duygusal olarak istismara maruz kalmamalı, ailesi tarafından hak ettiği sevgi ve saygıyı görmelidir. Buda ancak ebeveynin çocuğunu **“koşulsuz kabul”** etmesi ile mümkündür. Öğrenci sevilme ve kabul edilme durumunu başarı odaklı olduğunu düşünürse çok ciddi kaygı sorunları ortaya çıkabilmektedir. Unutmayınız her çocuk kendine özgü yeteneklere, ilgilere sahiptir. Bu sebeple onu diğer çocuklara kıyaslamak çocukta **“yetersizlik”** hissini tetikleyebilir. Bu durum yaşamın ileriki yıllarından çocuğun daha büyük sorunların yaşanmasına neden olabilir. Ayrıca bu yetersizlik hissi bazen çocuğumuza **gerçekçi olmayan hedefler** belirlerken de tetiklenmektedir. Buradaki önemli detay çocuğun ve ailenin çocuğu tanımasından geçmektedir. Ayrıca unutmayın hedef çocuğun hedefi olmalı, sizlerin değil!!!

Değerli veliler yukarıda bahsettiğimiz bu temel ihtiyaçlar yeterli ve düzenli şekilde karşılanmadığı sürece çocuğunuzun etkili ve kaliteli bir öğrenme süreci geçirmesi oldukça zor bir durumdur. Bazen yukarıda belirttiğimiz ihtiyaçların aşırı karşılanması da çocuğun motivasyonunu olumsuz etkilemektedir. Örneğin öğrencinin sorumluluklarının ailesi tarafından takip edilmesi ve yapılması çocukta *“benim sorumluluğum değil ya da nasıl olsa ailem takip ediyor”* tarzı bir alışkanlık gelişmesine neden olabilir. Bu durumda beraberinde öğrenmeye karşı bir kaygısızlık durumu doğurabilir ve istenmeyen bir durumdur.

Sonuç olarak, çocuğumuzun akademik anlamda başarılı olmasını istiyorsak eğer onu iyi tanımalıyız. Onun en temel ihtiyaçlarını (*fiziksel ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, sevgi/saygı ihtiyacı*) yeterince ve düzenli şekilde sağlamaya gayret göstermeliyiz. Daha sonra devam ettiği eğitim programının (Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Lisesi, Anadolu İmam-Hatip Lisesi, Mesleki ve Teknik Lise) ona uygun bir program olduğuna emin olmalıyız. Bu süreçte öğrencinin kendi sorumluluklarını üstlenmesi konusunda ona rehberlik etmeli, kendine uygun ve gerçekçi hedefler belirlemesinde onu cesaretlendirmeliyiz. Tüm bu süreç esnasında onu koşulsuz kabul etmeli, onun sorunlarını anlamaya çalışmalı ve o kendi sorunlarını çözmeye çalışırken ona karşı destekleyici bir tutum geliştirmeliyiz.

İşte değerli veliler, bu yazımızda ele aldığımız unsurlar bir öğrencinin akademik anlamda başarı sağlaması için siz kıymetli velilerimizin dikkat etmesi gereken unsurlardır.

Hasan YİĞİT
Uzm. Psikolojik Danışman